

A Pedagógus Szakma Megújítása Projekt első éve

Az Iskolakultúra II. évfolyama 6-7. összevont számából értesülhetett először a szakmai közvélemény a Pedagógus Szakma Megújítása Projekt létezéséről. Az azóta eltelt közel egy év alatt közzétett pályázati felhívások, tanfolyami hirdetések, közlemények révén országszerte ismertté vált szakmai programunk.

Jelen számunkban arra vállalkozunk, hogy tájékoztassuk az olvasót a Pedagógus Szakma Megújítása – közismert nevén PSZM – Projekt 1992. évi működéséről, eredményeiről. E bevezető írásban pedig arra teszünk kísérletet, hogy röviden áttekintsük a PSZM Projekt egyéves történetét.

A kezdetek

Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter 80.183/1999.XVIII.sz. rendelkezése 200 millió Ft fejlesztési előirányzat MKM-költségvetésben történő elkülönített kezelését hagyta jóvá a PSZM Projekt szakmai feladatainak 1992. évi megvalósítására 1992. január 9-én, majd február 5-én megbízta Zsolnai Józsefet, az Országos Közoktatási Intézet főigazgatóját a PSZM Projekt kuratóriumi feladatkörének ellátásával, a kuratórium és a projekt programirodájának megszervezésével és vezetésével.

A PSZM Projekt rendelkezésére álló pénzkeret – címzett támogatásként – a *közoktatásfejlesztési szakmai programok* (1. sz. melléklet) 2. alprogramjaként szerepelt a művelődési tárca költségvetésében, s az alábbi feladatok támogatására szolgált:

- pedagógusképzési és továbbképzési szakmai programok, posztgraduális képzési programok kidolgozására;
- pedagógiai programok, fakultatív, kísérlet tantárgyi programok és tanulási programok fejlesztésére, adaptálására;
- kísérleti iskolák, óvodák, kísérleti programok és fejlesztések támogatására;
- alternatív tantervek, tantárgyi rendszerek, taneszközök, tankönyvek kidolgozására.

„E feladatok megvalósítására pályázatok írhatók ki, amelyeknek értékelésében szakértői bizottságok (kuratóriumok) vesznek részt” – rendelkezett az MKM Művelődésgazdasági Főosztályának gazdálkodási, kötelezettségvállalási és utalványozási szabályzata (részletesebben lásd az 1. sz. mellékletben). E szabályzat rendelkezett arról is, hogy a pályázatok kiírásáért a programiroda felelős. Rendelkezett továbbá arról is, hogy a 200 millió Ft-os pénzkeretet az Országos Közoktatási Intézet kezeli.

1992. február 24-én kelt levelében Dobos Krisztina helyettes államtitkár jóváhagyta a programiroda létrehozását, és intézkedett arról, hogy 17.7 millió Ft „az iroda finanszírozására” átutalásra kerüljön.

Az induláshoz elégséges pénzfedezet birtokában, a kuratórium megszervezésével egyidőben, a felálló programiroda pályázatkírást és tanfolyami felhívást tett közzé 1992. március elején az *Iskolakultúrában*. 1992. március 20-án megtartotta alakuló ülését a PSZM Projekt kuratóriuma (2. sz. melléklet). A kuratóriumi elnök által felkért szakemberek közül egy fő visszalépett a kuratóriumi tagságtól, mivel nem értett egyet azzal, hogy a programiroda a kuratórium megalakulása előtt közzétette a PSZM Projekt pályázati kiírásait. (Ennek részleteiről a 168 óra 1992. március 14-i számából „Pedagógus Projekt Csata” címmel olvashattak az érdeklődők.)

A PSZM Projekt kuratóriuma alkuratóriumi keretben kezdte meg működését. A szakmai programoknak megfelelően öt alkuratórium létesült.

Az 1. alkuratóriumhoz rendelt szakmai feladat „a professzionális pedagógiai kultúra

megalapozását segítő intenzív tanfolyamok, továbbképzések szervezése iskolafenn-tartók, iskolavezetők és pedagógusok számára” volt.

A 2. alkuratórium döntött a „pedagógiai programok, tantárgyi programok és taneszközök fejlesztésére, külföldi programok és taneszközök adaptálására” pályázatot benyújtók támogatásáról.

A 3. alkuratórium a „minőség elvét tudatosan vállaló és teljesítő iskolák”, valamint a „kísérleti iskolák, óvodák, kísérleti programok és fejlesztések” témakörökben benyújtott pályázatok elbírálására szerveződött.

A 4. alkuratórium fogadta és bírálta el a „pedagógusképzés és a posztgraduális képzés megújítására” érkező pályamunkákat.

A márciusban meghirdetett pályázatokra, illetőleg az 1. alkuratórium májusban közzétett pályázati felhívására **1054** pályamunka érkezett. Ebből **331** a 2. alkuratóriumhoz, **331+282** a 3. alkuratóriumhoz, **188** a 4. alkuratóriumhoz és **35** az 1. alkuratóriumhoz.

Mivel a kísérleti iskolák a korábbi években az MKM-mel szerződést kötöttek, s e szerződések jelenleg is hatályosak, a 3. alkuratóriumhoz benyújtott pályázatokat a helyettes államtitkár átkérte a Közoktatás Fejlesztési Programhoz (korábbi közismert nevén KFA-hoz). Cserébe a PSZM Projektbe került a „speciális nevelést igénylők programjainak fejlesztése”, valamint a „közoktatási rendszer információs bázisának kidolgozása” elnevezésű szakmai program, a hozzárendelt pénzeszközökkel együtt. A programcserét a PSZM Projekt kuratóriuma jóváhagyta, a változásról a programiroda a közoktatási helyettes államtitkár és a kuratórium elnöke által írt levélben értesítette a pályázókat (3. sz. melléklet).

Az „átszervezés” időszaka

A programcsere következtében 1992. nyarán átszerveződött a PSZM Projekt kuratóriuma. A régi 3. alkuratórium megszűnt, helyette felállt az új (speciális nevelést igénylők programjainak pályázatait felelt döntő) Alkuratórium, majd az 5. (a közoktatási rendszer információs bázisának kidolgozására vállalkozó) szakkuratórium (4. sz. melléklet).

A kuratórium átszervezésének időszakában születtek meg az 1. pályázati ciklus eredményei. A 2. alkuratórium **59** pályázatot fogadott el, a 4. alkuratórium **101** pályázót támogatott, az 1. alkuratórium **16** pályázatot ítelt támogatásra alkalmasnak. (A támogatott pályázatok listáját, a támogatást nyert témával és az elnyert pénzüsszeggel együtt e lap hasábjain újból közöljük, a 2. pályázati ciklus nyerteseivel együtt.)

A programiroda a támogatást nyert pályázókkal megbízási, kutatás-fejlesztési vagy vállalkozói szerződést kötött.

A megbízási szerződésekben a támogatást nyert pályázók az általuk megpályázott program, tanítási vagy tanulási segédlet, AV-eszköz, forgatókönyv, útmutató, jegyzet stb. kidolgozására kaptak megbízást. Az elkészült kéziratokat a programiroda lektoráltatja és – a lektori véleményektől függően – 500 – 2000 példányban megjelenteti, országosan népszerűsíti, terjeszti.

A második pályázati ciklus

A második pályázati ciklusra – az 1. alkuratórium kivételével – négy alkuratórium írt ki újabb pályázatokat. A pályázatbenyújtási határidők – alkuratóriumtól függően – szeptember 30 – november 30. között jártak le. E pályáztatás eredményekét újabb **688** pályázatot bíráltak el a kuratóriumi tagok külső szakértők bevonásával. Az egyes alkuratóriumok döntéseit tartalmazó listát hírlevélben, illetve több lap, folyóirat hasábjain (*Köznevelés, Népszabadság, Heti Világgazdaság, Új Katedra, Iskolakultúra*) megjelentette a programiroda.

Kiadói partnereit szintén pályázatútján választotta ki a PSZM Projekt Programirodája. Az 1. pályázati ciklus produktumait a *Calibra Kiadó*, a *Dinasztia Kiadó*, a *Gondolat Kiadó*, a *Honffy Kiadó*, a *Magyar Médiapedagógiai Műhely*, a *Nemzeti Tankönyvkiadó Jegyzet Osztálya* és a *Szaktudás Kiadó* fogja megjelentetni. A második pályázati ciklus produktumainak megjelentetésében – a már említett kiadók mellett – közreműködik az *Alternatív Közgazdasági Gimnázium Alapítványa*, a *Magazin Kiadó*, a *Szent Gellért Egyházi Kiadó*, valamint a *Zenemű Nyomda és Kiadó*.

A második pályázati ciklus időszakában kerültek megszervezésre a PSZM Projekt keretében hirdetett tanfolyamok, továbbképzések. Az I. Alkuratórium tagjai e tanfolyamok szakmai felügyeletét, vezetését, koordinálását látták el szeptembertől december végéig. (Mivel a tanfolyamok, továbbképzések 1992-es programjáról részletes tájékoztatás olvasható a későbbiekben, a részletek ismertetésétől itt eltekintünk.)

A második pályázati ciklus kevesebb problémával és konfliktussal zárult, mint az első (lásd programcserék, a kuratórium „átszervezése”), néhány problémát azért itt is meg kívánunk említeni. Kilenc pályázó kifogásolta az 1. pályázati ciklusban hozott alkuratóriumi döntést. E pályázatokat az összkuratórium újból felülbíráltatta az érintett alkuratóriumokkal. Közülük kettő – más alkuratóriumhoz történő átirányítás után – támogatást kapott, öt pedig részletes alkuratóriumi indoklás mellett ismét elutasításra került.

Két kuratóriumi tag kiválásához vezetett az 5. szakkuratóriumban jelentkező belső konfliktus, amely abból adódott, hogy az egyik szakkuratóriumi tag munkahelye által benyújtott pályázat kapta a legkedvezőbb elbírálást a pályázatok értékelése során. (Az SZMSZ értelmében az érintett szakkuratóriumi tag nem vett részt sem a pályázatok bírálatában, sem a döntéshozatalban.) E konfliktust a kuratóriumi elnök azzal zárta le, hogy megszüntette a „szakkuratóriumi” státuszt, s az érdemi munkát végző tagokat alkuratóriumi (egyben kuratóriumi) taggá nyilvánította (5. sz. melléklet).

A legtöbb problémát az okozta, hogy a PSZM Projekt rendelkezésre álló 200 millió Ft-os pénzkeretből több, mint 70 millió Ft csak 1992. decemberében került átutalásra a Kezelő számlaszámára. S mindaddig, amíg ez a pénzösszeg nem állt a Projekt rendelkezésére – az alkuratóriumi döntések ellenére –, a programiroda nem tudott a támogatást nyert pályázókkal szerződést kötni. A késői pénzáttalás következtében a programiroda munkatársai még az ünnepek alatt is – és ünnepek között is – a szerződéskötésekkel voltak elfoglalva.

A PSZM Projekt jövője

Mint az már köztudott, az Országgyűlés 164 millió Ft-os előirányzatot hagyott jóvá a PSZM Projekt számára az 1993-as költségvetési évre (lásd: *Magyar Közlöny* 1992/133. szám, 4772. old.). Mire e tájékoztatónk megjelenik, a PSZM Projekt 1993. évi pályázati felhívása is napvilágot lát. Az újabb pályázati lehetőség és tanfolyami, továbbképzési részvétel mellett, a pedagógusszakma számára erre az évre érnek be az 1992-es év támogatott pályázatairól születő produktumok. Februártól kezdve ugyanis folyamatosan jelennek meg azok a könyvek, AV-eszközök, videofilmek, amelyek a PSZM Projekt valamennyi alprojektjét hitelesíteni fogják a szakmai közvélemény előtt.

Melléklet

1. 20/3/1-20 Címzett támogatások

3/2. Közoktatás fejlesztési szakmai programok 405,5 millió Ft

Az előirányzat a pedagógiai innovációt ösztönző és segítő pénzforrás.

3/2/1. alprogram 205,5 millió Ft

A keret az alábbi főbb feladatok támogatását szolgálja:

- A Nemzeti Alaptantervre alapozott alternatív tantervek kidolgozása. Pedagógiai programok, tantervek, tankönyvek és egyéb taneszközök kidolgozása és elterjesztése;
- Vizsgarendszer, vizsgakövetelmények kidolgozása, kipróbálása és előterjesztése;
- Speciális nevelést igénylők, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek oktatási és nevelési programjainak kidolgozása;
- Nemzetiségi és etnikai kisebbségek számára készítendő programok fejlesztése;
- A tankötelezettség kiterjesztéséből fakadó és a munkahelytalálás esélyét növelő programok fejlesztése;
- A közoktatás információs rendszerének kiépítése.

3/2/2. alprogram 200,0 millió Ft

A keret az alábbi főbb feladatok támogatását szolgálja:

- Pedagógus képzési és továbbképzési programok, posztgraduális képzés;
- Pedagógiai programok, fakultatív kísérleti tantárgyi programok és tanulási programok fejlesztése, illetve adaptálása;

- Kísérleti iskolák, óvodák, kísérleti programok és fejlesztések támogatása;

- Alternatív tantervek, tantárgyi rendszerek, taneszközök, tankönyvek támogatása;

Az egyes feladatok megvalósítására pályázatok írhatók ki, amelyeknek értékelésében szakértői bizottságok (kuratoriumok) vesznek részt.

A pályázat kiírásáért felelős:

2/1. alprogramnál az 1. sz. Alprogram Iroda

Az iroda költségeit a Gazdasági Osztályhoz kell átcsoportosítani.

2/2. alprogramnál a 2. sz. Alprogram Iroda

Az alprogram 200 millió Ft-os keretét az Országos Közoktatási Intézet kezeli.

Kötelezettségvállaló: közoktatási helyettes államtitkár

(Művelődésgazdasági Főosztály gazdálkodási, kötelezettségvállalási és utalványozási szabályzata [részlet]. Érvényes 1992. január 1-től.)

2. A Pedagógus Szakma Megújítása Projekt kuratóriumának összetétele 1992. márciusában

Csúcskuratórium:

Zsolnai József (elnök)

Dobos Krisztina

Kocsis Károly

Nagy J. József

Czakó Kálmán Dániel

Hámori József

Korzenszky Richárd

1. alkuratórium: Nagy J. József (elnök)

Honffy Pál

Falus Iván

2. alkuratórium: Hámori József (elnök)

Bihari Mihály

Hartai László

Kamarás István

Sipos Lajos

Felföldi László

Illyés Sándor

Magyar Beck István

Szabados Árpád

3. alkuratórium: Korzenszky Richárd (elnök)

Bernáth József

Kotschy Andrásné

Várhegyi György

Gaul Emil

Liskó Ilona

4. alkuratórium: Kocsis Károly (elnök)

Bakos István

Kerékgyártó László

Sallai Éva

Deme Tamás

Salamon Konrád

Vastagh Zoltán

3. A Közoktatás Fejlesztési Programhoz átirányított pályázatokról értesítő levél fénymásolata

PEDAGÓGUS SZAKMA MEGÚJÍTÁSA PROJEKT
PROGRAMIRODÁJA
1055 Budapest, Szent István krt.1.,IV.em.6.
Tel.: 111-05-25

Tisztelt Pályázók!

Tárgy: Értesítés pályázat
átirányításáról
Ikt.sz.: 0.12.4./776/92
Ügyint.: Orosz Zsuzsa

A Köznevelés 1992. évi 19. számából Önök is értesülhettek róla, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztérium az 1992-es évben két szakmai programot működtet a közoktatás fejlesztése céljából. Az egyik program: a Közoktatás Fejlesztési Program (korábban KFA), a másik pedig a Pedagógus Szakma Megújítása Projekt, amelynek pályázati kiírására Önök is jelentkeztek.

E két program egymással szorosan együttműködve, a feladatokat megosztva dolgozik. A programok közötti feladatmegosztás 1992. május 14-én, a PSZM Projekt kuratóriumi ülésén végelesült az alábbiak szerint:

A PEDAGÓGUS SZAKMA MEGÚJÍTÁSA PROJEKT FELADATAI:

1. A professzionális pedagógiai kultúra megalapozását segítő intenzív, rövid távú tanfolyamok szervezése iskolafenntartóknak, iskolavezetőknek és pedagógusoknak. - 40mFt,
2. Pedagógiai programok, fakultatív tantárgyi programok és taneszközök fejlesztése, külföldi programok és taneszközök adaptálása -80mFt
3. Speciális nevelést igénylők programjainak kidolgozása. - 20mFt
4. A pedagógusképzés és a posztgraduális képzés megújítását lehetővé tevő akciókutatások, fejlesztések, képzési programok és továbbképzések támogatása - 30mFt
5. A közoktatási rendszer információs bázisának kidolgozása - 20mFt

A KÖZOKTATÁS FEJLESZTÉSI PROGRAM FELADATAI:

1. kísérleti iskolák, illetve a minőség elvét vállaló és teljesítő iskolák támogatása - 60mFt
2. A NAT-ra alapuló tantervi rendszerek és taneszközök kidolgozása - 60mFt
3. A vizsgarendszer és vizsgakövetelmények kidolgozása és kipróbálása - 20mFt
4. Az etnikai és nemzeti kisebbségek tantárgyi programjainak kidolgozása - 20mFt
5. A tankötelezettség kiterjesztéséből fakadó pedagógiai programok kidolgozása - 10mFt

A fenti feladatmegosztás következtében az Önök által benyújtott pályázat ügyében a Közoktatás Fejlesztési Program kuratóriuma hozza meg döntését.

Pályázatuk a PSZM Programirodától átkerült az MKM-ben működő Közoktatás Fejlesztési Program Programirodájához.

Eredményes munkát kívánva,
szívélyes üdvözlettel:

Budapest, 1992. május 20.

..... dr. Dobó László
helyettes államtitár

.....
kuratóriumi elnök

4. A Pedagógus Szakma Megújítása Projekt Kuratóriumának összetétele az átszervezés után (1992. augusztusától)

Zsolnai József (kuratóriumi elnök)
Kerékgyártó László
Nagy J. József (1. alkuratórium elnöke)
Falus Iván (1. alkuratórium tagja)
Hámori József (2. alkuratórium elnöke)
Felföldi László (2. alkuratórium tagja)
Hartai László (2. alkuratórium tagja)
Magyari Beck István (2. alkuratórium tagja)

Illyés Sándor (3. alkuratórium elnöke)
Brezovay Pálné (3. alkuratórium tagja)
Mikecz Pálné (3. alkuratórium tagja)
Kocsis Károly (4. alkuratórium elnöke)
Bakos István (4. alkuratórium tagja)
Kotschy Andrásné (4. alkuratórium tagja)
Sallai Éva (4. alkuratórium tagja)
Czakó Kálmán Dániel (5. alkuratóriumi elnök)
Várhegyi György (5. alkuratórium tagja)

Geda Gábor (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Káldy Tamás (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Laczkovics Mária (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Nagy Orbán (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Szilágyiné Szemkeő Judit (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)

Dobos Krisztina
Korzenszky Richárd
Honffy Pál (1. alkuratórium tagja)
Orosz Sándor (1. alkuratórium tagja)
Bihari Mihály (2. alkuratórium tagja)
Gaul Emil (2. alkuratórium tagja)
Kamarás István (2. alkuratórium tagja)
Sipos Lajos (2. alkuratórium tagja)
Szabados Árpád (2. alkuratórium tagja)
Mezeyné Isépy Mária (3. alkuratórium tagja)
Nádas Pál (3. alkuratórium tagja)
Szabó Imre (3. alkuratórium tagja)

Deme Tamás (4. alkuratórium tagja)
Salamon Konrád (4. alkuratórium tagja)
Vastagh Zoltán (4. alkuratórium tagja)
Liskó Ilona (5. alkuratórium tagja)

Ferenczy Endre (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Limbacher László (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Kiss János (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Nagy László (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Surányi Bálint (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)
Tápay Tamás (szakkuratóriumi tag, nem volt tagja az összkuratóriumnak)

5. Az 5. alkuratórium tagjai 1992. decemberétől

Czakó Kálmán Dániel
(5. alkuratóriumi elnök)
Geda Gábor
Nagy László
Surányi Bálint

Ferenczy Endre
Kiss János
Nagy Orbán

Budapest, 1993. január 13.

HEFFNER ANNA
a programiroda vezetője

A Pedagógus Szakma Megújítása Projekt tanfolyamai, szakmai továbbképzései

A PSZM Projekt keretében megszervezett szakmai tanfolyamok, továbbképzések szervesen illeszkedtek a Projekt pályázataihoz. Meghirdetésükkel az 1. alkuratóriumnak az volt a célja, hogy egyrészt *segítséget adjon az iskolák pedagógusainak a helyi programválasztáshoz, tájékoztatva őket az adaptálható alternatív programokról és az egyes szaktárgyakban végbemenő változásokról, megújulási folyamatokról*, másrészt